

SILVIU SANIE, *Scriere și imagini în spațiul carpato-nistran (secolele VI a.Chr. – IV p.Chr.)*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Seria Historica 32, Iași, 2003 (apărut 2004), 277 p. + 96 pl. + 1 hartă.

În puținele rânduri care urmează avem plăcerea de a semnala apariția recentă a unui nou volum semnat de către cunoscutul istoric și arheolog ieșean Silviu Sanie. Este vorba despre sintetizarea – într-o elegantă ținută grafică și cu sprijinul uneea dintre cele mai prestigioase edituri din țară – a rezultatelor importante ale cercetărilor de mai multe decenii întreprinse de către autor asupra scrierii și imaginilor în spațiul culturii geto-dacice. Printre obiectivele principale urmărite în contextul cărții sunt amintite de la bun început (p. 7): stabilirea zonei de origine și perioadei de pătrundere a scrierii, a gradului ei de utilizare, a direcțiilor de propagare, a rolului virtual pe care scrierea l-a deținut în acest spațiu pe parcursul mai multor secole.

În cele trei capitole, precedate de *Cuvânt înainte*, *Abrevieri și bibliografie selectivă*, *Introducere* și urmate de *Considerații finale*, *Rezumat* și *Lista ilustrațiilor* în limba engleză, *Indici*, sunt discutate sute de inscripții mai mari sau mai mici provenind din mii multe așezări și este analizat un bogat material imagistic. Detașându-se de teoriile care susțineau aniconismul sau iconismul dacic, rămase definitiv de domeniul trecutului istoriografic, autorul face dovada unei pasiuni deosebite în descrierea amănunțită a numeroase imagini care ascund ochiului profan o adevărată bogăție de semnificații ale chipurilor zoomorfe și antropomorfe. În această ordine de idei, mărtu-

riile alese din așezări situate în spațiul carpato-nistran au menirea de a da măsura forței de iradiere culturală a centrelor grecești și romane din acest areal, dar și a celor din regiuni mai depărtate, lăsând posibilitatea reconstituirii unor fapte de cultură majoră precum răspândirea scrierii, limitele alfabetizării, dezvoltarea artelor plastice (cf. p. 143).

Remarcăm în mod deosebit prezentarea într-un capitol aparte (capitolul I) a epigrafelor și imagisticii de la Tyras. Chiar dacă secțiunea respectivă mai necesită unele completări și precizări – asupra cărora vom încerca să revenim cu alt prilej – salutăm cu toată sinceritatea prima cercetare de asemenea anvergură în istoriografia română asupra scrierii și imaginilor din cetatea de pe malul vestic al Nistrului.

Lucrarea semnalată de către noi merită fără îndoială o discuție mult mai amplă din partea arheologilor, istoricilor, epigrafiștilor, debateri care ar putea fi purtată chiar în paginile „Arheologiei Moldovei” sau, eventual, în cele ale unei alte reviste de profil cu un ritm susținut de apariție. Încheiem cu speranța că specialiștii interesați, printr-un efort de minimă bunăvoință, vor putea găsi într-un viitor apropiat răgazul necesar pentru a participa la o dispută istoriografică cât mai benefică cercetării în domeniu.

VICTOR COJOCARU